

NÂNG CAO HIỆU QUẢ LÀM VIỆC NHÓM CỦA SINH VIÊN NGÀNH CÔNG NGHỆ THÔNG TIN TRƯỜNG ĐẠI HỌC AN GIANG

Trương Thị Diễm*, Lê Văn Toán**

ABSTRACT

Teamwork is one of the important skills for students to adapt to work, improve work quality and meet the requirements of employers. Therefore, training students' teamwork skills is a requirement and is being focused on at universities. Currently, teamwork is also one of the popular forms of teaching organization at An Giang University, but there are still many students who are not active when participating and the effectiveness of teamwork is not high. Therefore, it is very necessary to survey the current situation and propose solutions to improve the effectiveness of teamwork for Information Technology students of An Giang University.

Keywords: Teamwork, teamwork skills, An Giang University.

Received:01/03/2022; **Accepted:** 03/03/2022; **Published:** 09/3/2022

1. Đặt vấn đề

Trường Đại học An Giang (ĐHAG) là trường đại học đa ngành, đào tạo theo học chế tín chỉ. Một trong những phương pháp học quan trọng trong đào tạo theo tín chỉ là phương pháp học theo nhóm. Khoa Công nghệ thông tin cũng đã đưa mô hình làm việc theo nhóm vào trong quá trình giảng dạy và học tập trong phần lớn các học phần giảng dạy chuyên ngành. Tuy nhiên, trên thực tế sinh viên ngành CNTT của Trường ĐHAG đặc biệt là sinh viên năm thứ nhất còn lúng túng, chưa thích ứng kịp với cách học và làm việc nhóm, bên cạnh đó một số khác tuy đã tham gia làm việc nhóm nhưng không tìm thấy được sự thích thú trong công việc cũng như chưa đạt được hiệu quả cao trong việc làm nhóm. Vì vậy việc thực hiện khảo sát thực trạng và đề xuất các giải pháp để nâng cao hiệu quả làm việc nhóm cho sinh viên ngành CNTT Trường ĐHAG là hết sức cần thiết.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Khái niệm nhóm, làm việc nhóm

2.2.1. Khái niệm nhóm

Theo từ điển Tiếng Việt, “nhóm là tập hợp những cá thể lại với nhau theo những nguyên tắc nhất định” [4].

Theo từ điển Tâm lý học của Vũ Dũng, “Nhóm là cộng đồng có từ hai người trở lên, giữa các thành viên có chung lợi ích và mục đích, có sự tương tác và ảnh hưởng lẫn nhau trong quá trình hoạt động chung” [2].

Như vậy, nhóm là tập hợp từ hai người trở lên, giữa họ có sự tương tác khác nhau trong quá trình thực hiện hoạt động chung, nhằm đạt được mục tiêu chung của nhóm.

2.2.2. Khái niệm làm việc nhóm

Theo Từ điển Tâm lý học của Vũ Dũng, hoạt động của một nhóm người có những đặc điểm sau [2]:

- Cùng tham gia về phương diện không gian và thời gian của các thành viên tạo ra khả năng tiếp xúc cá nhân trực tiếp giữa họ với nhau, trong đó có sự trao đổi hành động, thông tin cũng như khả năng nhận thức lẫn nhau.

- Có mục tiêu chung, trong đó kết quả hoạt động được dự đoán trước phù hợp với lợi ích chung, góp phần thoả mãn những nhu cầu của mỗi thành viên.

*Khoa Công nghệ thông tin, Trường Đại học An Giang, ĐHQG-HCM

** Khoa Công nghệ thông tin, Trường Đại học An Giang, ĐHQG-HCM

Có thể khẳng định, làm việc nhóm là hoạt động ở đó có sự tương tác qua lại giữa các thành viên. Qua đó, các thành viên có cơ hội hợp tác, chia sẻ và hỗ trợ lẫn nhau nhằm đạt được mục tiêu chung của nhóm.

2.2. Tầm quan trọng của kỹ năng làm việc nhóm

2.2.1. Hiệu quả công việc cao

Làm việc nhóm mang lại hiệu quả công việc cao hơn khi làm việc cá nhân đồng thời công sức và thời gian cũng sẽ được tiết kiệm hơn. Bởi vì mỗi người sẽ có những điểm mạnh và góc nhìn riêng. Khi làm việc nhóm là tập hợp của nhiều người, vấn đề sẽ được nhìn nhận sâu sắc, khách quan và dưới nhiều góc độ hơn. Nhờ thế mà mọi người sẽ cảm thấy dễ dàng hơn trong việc đưa ra các giải pháp cho vấn đề đó. Do đó hiệu quả mà làm việc nhóm mang lại là rất lớn. Hơn nữa, khi công việc được phân chia cho nhiều người thì năng suất công việc sẽ được tăng lên đáng kể so với khi chỉ làm việc một mình.

2.2.2. Kiểm soát công việc tối ưu nhất

Trong mỗi nhóm thông thường sẽ đặt ra quy chế làm việc nhóm để buộc các thành viên phải có trách nhiệm, không lơ là, lảng tránh nhiệm vụ được giao. Vai trò và trách nhiệm của từng thành viên sẽ giúp nhóm dễ dàng kiểm soát công việc, quản lý một cách toàn diện công việc được giao. Đồng thời, sự quản lý của trưởng nhóm sẽ điều chỉnh hành vi của các thành viên theo quy chế làm việc nhóm đã được thống nhất. Vì vậy, quá trình làm việc sẽ được đồng bộ và có sự thống nhất, phối hợp giữa từng thành viên tạo thành vòng tròn liên kết giúp tối ưu công việc.

2.2.3. Thúc đẩy sự sáng tạo và đưa ra những quyết định đúng đắn

Làm việc nhóm giúp các thành viên vận dụng kiến thức, tư duy và đưa ra những ý tưởng sáng tạo của bản thân. Đồng thời, những ý tưởng hay và thành công thường là kết quả của sự đóng góp, nhận xét và cho ý kiến từ nhiều người. Khi một ý tưởng mới được đưa ra, chắc chắn sẽ có nhiều vấn đề mà người nghĩ ra nó chưa hình dung đến. Đó là lúc các thành viên trong nhóm đưa ra góc nhìn và quan điểm của mình nhằm hoàn thiện

ý tưởng một cách toàn diện. Nhờ những ý kiến đóng góp đó, mà cả nhóm có thể loại bỏ những ý tưởng chưa tốt để đưa ra các quyết định đúng đắn nhất cho công việc chung của nhóm.

2.2.4. Nâng cao kỹ năng giao tiếp

Khi làm việc nhóm điều không thể thiếu là sự giao tiếp giữa các thành viên. Những buổi họp nhóm được tổ chức là lúc tăng cường khả năng trao đổi, thảo luận, tương tác qua lại giữa các thành viên, giúp mỗi thành viên dám đưa ra ý kiến trước tập thể, biết cách bảo vệ quan điểm của mình, rèn luyện được bản lĩnh và sự tự tin trong một tập thể nhóm. Thông qua đó giúp cho mỗi thành viên trong nhóm nâng cao kỹ năng giao tiếp của bản thân.

2.2.5. Rèn luyện tính kỷ luật

Trong một nhóm thường sẽ có những nội quy chung của nhóm, do đó khi làm việc nhóm các thành viên sẽ phải tuân thủ các quy định chung. Khi mỗi thành viên nghiêm túc thực hiện các quy định chung cũng như hoàn thành đúng yêu cầu, tiến độ mà cả nhóm đã đặt ra từ đó có thể rèn luyện cho các thành viên tính kỷ luật, thái độ làm việc chuyên nghiệp.

2.3. Thực trạng kỹ năng làm việc nhóm của sinh viên

Làm việc nhóm là một trong những tố chất quyết định sự thành công của sinh viên sau khi tốt nghiệp. Vì vậy, việc trau dồi, rèn luyện kỹ năng làm việc nhóm cho sinh viên là một trong những yêu cầu quan trọng của giáo dục đại học, nhằm đáp ứng tốt nhu cầu về nguồn nhân lực. Để nghiên cứu thực trạng làm việc nhóm của sinh viên ngành Công nghệ thông tin trường ĐHAG, năm 2021 tác giả tiến hành khảo sát thực tế đối với 100 sinh viên năm thứ nhất về các vấn đề liên quan đến kỹ năng làm việc nhóm và thu được các kết quả khảo sát như sau:

- Nhận thức về mức độ quan trọng của kỹ năng làm việc nhóm trong học tập: Có 55% ý kiến đánh giá rất quan trọng; 39% ý kiến đánh giá quan trọng; 6% ý kiến đánh giá bình thường. Kết quả cho thấy sinh viên đã hiểu được mức độ quan trọng và sự cần thiết của kỹ năng làm việc nhóm.

- *Mức độ ưu thích làm việc nhóm*: Có 29% ý kiến đánh giá rất thích làm việc nhóm; có 35% ý kiến đánh giá thích làm việc nhóm; 35% ý kiến bình thường và 1% ý kiến không thích làm việc nhóm. Mặc dù làm việc nhóm đóng vai trò quan trọng đối với sinh viên, tuy nhiên kết quả cho thấy vẫn còn 40 sinh viên chưa xem trọng và chưa cảm thấy thích khi làm việc nhóm, từ đó dẫn đến hiệu quả làm việc nhóm không cao.

- *Mức độ thảo luận của các thành viên trong nhóm*: Chỉ có 12% sinh viên tham gia thảo luận rất nhiều; 43% sinh viên tham gia thảo luận nhiều; tuy nhiên có đến 40% sinh viên chỉ tham gia thảo luận vừa phải và 5% sinh viên rất ít tham gia thảo luận. Kết quả khảo sát cho thấy còn đến 45% sinh viên chưa thực sự tích cực trong tham gia thảo luận nhóm hoặc rất ít khi tham gia vào thảo luận nhóm.

Kết quả khảo sát cho thấy, hầu hết sinh viên năm nhất chưa nhận thức đầy đủ về nhóm, chưa thực sự ưu thích làm việc nhóm, có thái độ và hành vi làm việc nhóm chưa tích cực. Vì vậy, mỗi sinh viên, giảng viên và nhà trường cần có những giải pháp giúp nâng cao hiệu quả làm việc nhóm cho sinh viên ngành CNTT.

2.4. Một số giải pháp nâng cao hiệu quả làm việc nhóm cho sinh viên ngành Công nghệ thông tin Trường ĐHAG

2.4.1. Đối với sinh viên

- Hiểu rõ mục tiêu mà cả nhóm hướng tới và cần có các quy định chung khi làm việc nhóm. Đồng thời, nhóm cần lên kế hoạch, phân công công việc cụ thể, rõ ràng, công bằng, hợp lý giữa các thành viên trong nhóm. Nhóm trưởng có thể động viên, khích lệ, khen ngợi kịp thời khi thành viên nào của nhóm có sáng kiến hay hoặc tích cực tham gia đóng góp ý kiến chung cho nhóm. Bên cạnh đó, nhóm trưởng và các thành viên tích cực trong nhóm cũng cần đóng góp ý kiến thẳng thắn với những thành viên thiếu tích cực khi làm việc nhóm. Đưa ra các biện pháp buộc những thành viên không tích cực phải tập trung làm việc hơn, chẳng hạn: thông báo nhắc nhở nhiệm vụ và tiến trình làm việc, loại ra khỏi nhóm nếu đã đóng góp ý kiến mà không thay đổi hoặc báo cáo

giảng viên.

- Nên xoay vòng các vị trí đảm nhiệm trong nhóm để rèn luyện kỹ năng, tạo cơ hội để các thành viên thể hiện bản thân. Chẳng hạn với vị trí nhóm trưởng thì thông thường sinh viên có xu hướng chọn người học giỏi nhất, nói năng mạch lạc nhất trong nhóm. Tuy nhiên, nên để mọi thành viên trong nhóm đều được tập làm lãnh đạo, điều khiển và quản lý nhóm. Điều này sẽ nâng cao được tính chịu trách nhiệm cá nhân, tinh thần tích cực trong công việc. Việc xoay vòng thường xuyên nhóm trưởng chắc chắn sẽ cải thiện đáng kể bề mặt học lực chung của nhóm. Trong thực tế có những trường hợp khi vị trí nhóm trưởng được giao cho một thành viên không tích cực, họ sẽ trở thành người tích cực để khẳng định mình.

- Thể hiện sự tôn trọng lẫn nhau khi các thành viên trình bày quan điểm, ý kiến. Mỗi thành viên phải lắng nghe và tích cực tham gia xây dựng ý kiến, thảo luận và trao đổi với nhau dựa trên tinh thần xây dựng tập thể. Khi có sự tương tác qua lại thì mỗi thành viên sẽ cảm thấy được tôn trọng, tạo được không khí làm việc tích cực trên tinh thần thiện chí. Đồng thời, mỗi thành viên trong nhóm cũng phải chủ động trong việc đưa ra ý kiến của bản thân, lắng nghe ý kiến đóng góp và bảo vệ quan điểm của mình nhưng không bảo thủ. Trong trường hợp này mỗi thành viên không chỉ rèn luyện được kỹ năng thuyết phục mà còn biết cách thể hiện quan điểm của bản thân trước đám đông.

- Tích cực, tự giác tham gia các hoạt động đội nhóm, câu lạc bộ học tập, văn nghệ, thể dục thể thao ở lớp, ở khoa và trong nhà trường; các hoạt động tập thể, hoạt động xã hội để trải nghiệm và rèn luyện kỹ năng mềm đặc biệt là kỹ năng làm việc theo nhóm.

2.4.2. Đối với giảng viên

- Tăng cường sử dụng phương pháp thảo luận nhóm khi giảng dạy trên lớp và ngoài giờ lên lớp nhằm nâng cao nhận thức về nhóm, giáo dục kỹ năng làm việc nhóm cho sinh viên. Bên cạnh đó, để giúp sinh viên năm thứ nhất có thể làm việc nhóm tốt, các giảng viên cần phân tích tầm quan trọng của kỹ năng làm việc nhóm đối với sinh

viên và hướng dẫn sinh viên cách thức tiến hành làm việc nhóm một cách khoa học để đạt hiệu quả cao.

- Cần có phương pháp và cách thức chia nhóm phù hợp. Giảng viên cần phải xem xét kỹ mục đích của môn học và quy mô lớp học để quyết định phân nhóm theo hình thức nào, số lượng thành viên trong mỗi nhóm là bao nhiêu để giảng viên có đủ thời gian cho ý kiến phản hồi kịp thời đối với các đề tài làm theo nhóm.

- Cần nắm rõ bảng phân công nhiệm vụ đối với từng thành viên trong nhóm. Từ đó, giảng viên có thể kiểm tra và đánh giá hiệu quả của từng thành viên trong nhóm một cách rõ ràng, chính xác và công khai nhằm tạo động lực để tất cả các thành viên trong nhóm đều phải thực hiện nhiệm vụ đã được phân công. Đồng thời, giảng viên cũng cần thường xuyên quan tâm đến việc rèn luyện các kỹ năng hoạt động nhóm của sinh viên.

- Bên cạnh đó, các giảng viên cần sâu sát, theo dõi khi các nhóm thảo luận hay seminar trên lớp và nghiêm khắc hơn trong việc nhận xét, đánh giá kết quả làm việc nhóm của sinh viên năm thứ nhất để tạo lập và hình thành thói quen, ý thức tự giác, tích cực làm việc theo nhóm.

- Xây dựng các đề tài, bài tập nhóm một cách phong phú và đa dạng. Đồng thời các đề tài, bài nhóm phải bảo đảm độ khó nhất định để thúc đẩy khả năng thảo luận, làm việc nhóm của sinh viên.

- Khuyến khích và tạo môi trường thuận lợi để sinh viên tham gia thực hiện các đề tài nghiên cứu khoa học theo hình thức nhóm.

2.4.3. Đối với nhà trường

- Hiện tại, trong chương trình đào tạo ngành Công nghệ thông tin thì kỹ năng làm việc nhóm là một trong những chuẩn đầu ra cho sinh viên sau khi tốt nghiệp. Tuy nhiên, việc giảng dạy, cách đánh giá và hiệu quả khi học kỹ năng làm việc nhóm chưa cao do kỹ năng này được lồng ghép trong nhiều môn học. Do đó, nhà Trường và Khoa cần đưa môn học kỹ năng làm việc nhóm là môn học bắt buộc vào CTĐT ngành CNTT. Thời gian học là học kỳ đầu tiên của năm thứ nhất.

- Nhà Trường cần tạo môi trường thuận lợi để

sinh viên rèn luyện các kỹ năng mềm trong đó chú trọng kỹ năng làm việc nhóm. Nhà Trường cần thành lập các câu lạc bộ, diễn đàn để khuyến khích sinh viên mạnh dạn trao đổi học hỏi và học tập cùng nhau; Mở các lớp huấn luyện kỹ năng mềm cho sinh viên vào các ngày thứ 7, chủ nhật hàng tuần; Tổ chức nhiều hoạt động tập thể, hoạt động xã hội để sinh viên có môi trường trải nghiệm và rèn kỹ năng làm việc theo nhóm cũng như các kỹ năng sống khác; Chú trọng hơn nữa việc tổ chức huấn luyện, thực hành và rèn luyện kỹ năng làm việc nhóm cho sinh viên trong chương trình giáo dục kỹ năng mềm dành cho sinh viên năm nhất.

- Nâng cấp hệ thống internet trong khuôn viên trường, tạo điều kiện thuận lợi trong công tác giảng dạy, học tập, nghiên cứu của giảng viên và sinh viên; Trang bị thêm các phòng học nhóm.

3. Kết luận

Tóm lại, kỹ năng làm việc nhóm là hết sức quan trọng không chỉ trong học tập mà còn là đòi hỏi của hầu hết các doanh nghiệp khi tuyển dụng nhân sự. Do đó, để nâng cao hiệu quả làm việc nhóm cho sinh viên thì cần có sự chung tay, góp sức của nhà trường và đội ngũ giảng viên nhằm tạo môi trường thuận lợi để sinh viên rèn luyện kỹ năng làm việc nhóm và đạt hiệu quả cao nhất. Đồng thời sinh viên cũng cần nâng cao nhận thức về tầm quan trọng của kỹ năng làm việc nhóm và thường xuyên rèn luyện kỹ năng này trong thời kỳ đại học sẽ giúp sinh viên phát huy được năng lực bản thân, biết cách hợp tác, phối hợp tốt với người khác để thành công hơn sau khi tốt nghiệp.

Tài liệu tham khảo

1. Nguyễn Thanh Bình (2007), *Giáo trình giáo dục kỹ năng sống*, NXB Đại học Quốc gia Hà Nội.
2. Vũ Dũng (Chủ biên) (2008), *Từ điển tâm lý học*, NXB Từ điển Bách khoa, Hà Nội.
3. Nguyễn Thị Oanh (2007), *Làm việc theo nhóm*, NXB Trẻ.
4. Nguyễn Như Ý (1999), *Đại từ điển Tiếng Việt*, NXB Văn hóa Thông tin, Hà Nội.